روزنامه صبح ایران

آرمان ملی

شماره ۱۵۰۹

سال پنجم

دوشنبه

۱۴۰۱ • ۱۲ • ۱۵

۱۳ شعبان ۱۴۴۴ / ۰۶ مارس ۲۰۲۳

اذان ظهر ۱۲:۱۶ ■ اذان مغرب ۱۸:۲۲

اذان صبح (فردا) ۰۵:۰۴ ■ طلوع آفتاب (فردا) ۰۶:۲۷

صاحب امتیاز و مدیرمسئول: نیره طاهری نیک

زیر نظر شورای سردبیری

نشانی: خیابان قائم مقام فراهانی، روبروی تهران کلینیک، کوچه چهارم، پلاک ۲۰، طبقه ۳

تلفن: ۸۸۷۶۰۱۷۶ دورنگار: ۸۸۷۶۰۲۷۷

آگهی ها: ۸۸۵۴۵۱۹۸

چاپ: همشهری «۲» تلفن: ۶۶۲۸۳۲۴۲

توزیع تهران و شهرستان: نشر گستر امروز ۶۱۹۳۳۳۳۳

نشانی اینترنتی: www.armanmeli.ir

آیین نامه اخلاق حرفه ای روزنامه آرمان ملی را در سایت بخوانید

دنگ... دنگ...
ساعت گیج زمان در شب عمر
می‌زند پی در پی زنگ.
زهر این فکر که این دم گذر است
می‌شود نقش به دیوار رگ هستی من
لحظه‌ها می‌گذرد
آنچه بگذشت ، نمی آید باز
قصه‌ای هست که هرگز دیگر
نتواند شد آغاز

سهراب سپهری

امیدواریم خودروی کسی سرقت نشود / بالاتر از میدان هفتم تیر ـ کوچه سازمان آب

عکس: حجت سپهوند

عکسنامه

تهرانگردی

بر سنگفرش‌های قدیمی

تهران امروز، محدوده‌ای بسیار بزرگ را از وردآورد تا لواسان و از تجریش تا شهر ری را شامل می‌شود. در حالیکه محدوده شهرنشین تهران قدیم به قسمت کوچکی از دروازه شمیران تا دروازه غار و دروازه شوش تا دروازه دولاب محدود می‌شد. قدیمی‌ترین محله‌های تهران شامل پنج محله می‌شد؛ محله بازار، سنگلج ، چاله میدان، عودلاجان و دولت بود که ما در گذری کوتاه از محلات بازار و عودلاجان و سنگلج، عبور می‌کنیم و سعی می‌کنیم مسیرمان را در روزهای بعد هم ادامه دهیم. محله بازار در تهران قدیم از شمال به سه راه مسجد شاه یا انتهای خیابان ناصرخسرو و امتداد بوذرجمهری تا انتهای محدوده بازار بزرگ (بازار بزازها) و بازار چهل تن ، از جنوب و متمایل به شرق ، تا انتهای خیابان ماشین دودی یا خیابان ری امتداد داشت. محله بازار قطب اقتصادی شهر تهران بوده. در بازار تهران محله‌هایی مانند چهارسوق بزرگ و چهارسوق کوچک جزو بهترین لوکیشن‌های عکاسی و نیز برای بازدید هستند.

محله عودلاجان خود به محلات کوچک‌تری تقسیم می‌شد. محله امامزاده یحیی ، محله پامنار و محله ناصریه یا همان ناصر خسرو ، جزو محلات عودلاجان محسوب می‌شود. محله عودلاجان محدود با خیابان خیام، ارگ کاخ گلستان و بیوتات سلطنتی تا ناصر خسرو و حدود مسجد شاه و شمال بوذرجمهری شرقی و بازار عودلاجان یا بازار کلیمی‌ها و محله کلیمی‌ها و پامنار و جنوب خیابان چراغ گاز یا چراغ برق ،امیر کبیر و میدان توپخانه می‌شد.

محله سنگلج هم یکی از بزرگترین محلات تهران قدیم بود که در مرکز تهران قدیم قرار داشت. محله سنگلج محدود به خیابان خیام تا انتها و از شمال تا میدان حسن‌آباد و خیابان شیخ هادی و انبار اسلحه مهمات قشون و امیریه و خیابان بین میدان شاهپور و سه راه امیریه و بازارچه قوام الدوله تا خیابان خیام بود. این محله، غربی‌ترین محله تهران قدیم بود که گذر دروازه قزوین در این محله قرار داشت. تماشاخانه سنگلج و بازارچه قوام الدوله از جمله این مکان‌ها هستند. خانه مستوفی الممالک نیز از جمله خانه‌های قدیمی و تاریخی سنگلج است.

مرگ نوستالژی

آتقی خودمان

خیلی وقت‌ها درباره نوستالژی‌های دهه‌های پیش خصوصا دهه شصت، صحبت‌هایی می‌شود مثلا فیلم‌ها یا تصاویری از توپ‌های پلاستیکی راه راه، تلویزیون‌های سیاه و سفید، تیر و کمان‌های دست‌ساز، جلد کتاب‌ها و غیره در صفحات مجازی منتشر می‌شود. تا حالا کتابچه‌هایی هم با تصاویری قدیمی و کهنه در این موضوع هم منتشر شده. معلوم نیست قصد و هدف از انتشار این خاطره‌هایی که برای بسیاری از متولدین دهه ۶۰ یادآور سختی‌های زندگی و کمبودهاست چه می‌تواند باشد شاید توزیع کننده‌های این تصاویر مرادشان این است که حالا که همه سرهایشان در گوشی‌های همراه و تبلت و اینهاست و با پیشرفته‌ترین ابزار و وسایل و امکانات زندگی در سراسر دنیا لحظه به لحظه آشنا هستند، یک کمی سرشان را بلند کرده، به عقب نگاهی بیندازند و فارغ از جامعه خشک و صنعتی، احساسات نوستالژی و قدیمی وارشان برانگیخته شده و زندگی را زیاد سخت نگیرند هرچند گمان نمی‌رود که تاثیری هم داشته باشد غیر از اینکه تفاوت یک نسل با نسل‌های بعدش را نشان داده و انتظارات و توقعات آن‌ها را از زندگی گوشزد کند و باز بگوید که دهه شصتی‌های بیچاره چه قدر قانع و مظلوم بودند و از طرفی به تاثیر ارتباطاتی که در جهان مدرن از طریق فضای مجازی شکل گرفته همچنین به حساسیت‌هایی که در این زمینه وجود دارد اشاره‌ای جدی کند. بگذریم. یکی از مهم‌ترین نوستالژی‌های دهه شصتی‌ها یا بهتر بگوییم مهم‌ترین نوستالژی دهه شصت، سریال‌های تلویزیونی آن دوره است و بی‌شک سریالی که با نام آتقی بر زبان مردم آن دهه و سال‌های بعد از آن هم جاری بود. اسم اصلی این سریال آینه عبرت بود که از سال (۱۳۶۷–۱۳۷۰) به مدت چهار سال مردم ایران را درگیر خود کرده بود. کارگردان این مجموعه تلویزیونی که از شبکه اول سیما پخش می شد(البته آن زمان یکی دو شبکه بیشتر نداشتیم) محسن شاه‌محمدی بود البته آقای شاه‌محمدی را کسی نمی‌شناخت و مردم ایران دو نفر را می‌شناختند و مدام اسم آن دو نفر را می‌بردند؛ آتقی و علی که به یک سلبریتی جوان در آن دوره بدل شده بود. اسم‌های اصلی شان جواد گلپایگانی و محمود دینی بود. سوژه سریال به آسیب اجتماعی مهمی به نام مواد مخدر و مصرف آن می‌پرداخت و آتقی هم که نقش یک فرد درگیر اعتیاد را بازی می‌کرد به شیرینی تمام توانسته بود چهره‌ای جدید و یا اولین چهره از یک فرد معتاد را به جامعه ارائه دهد. اینکه چرا سراغ این سوژه آمدیم به خاطر درگیری و بالا بودن مصرف مواد مخدر در جامعه و پرداختن به این معضل جدی به ویژه در برخی شهرها و محلات و یا روی آوردن به انواع جدیدی از مواد مخدر عمدتا صنعتی نیست. مراد از این پرداخت، خبر درگذشت آقای گلپایگانی است؛ آتقی خودمان. مراد نوستالژی‌هایی است که ما را به دوران بی ارتباطی می‌برند و مردی که در واقعیت زندگی پر فراز و نشیبی داشت.

زمانی که آقای گلپایگانی به دلیل عدم پرداخت دیه راهی زندان شد هم برای مدت کوتاهی خبر ساز شد. قضیه این بود که او سال ۸۰ که در سفری به اصفهان رفته بود، در برگشت به تهران با یک عابر تصادف می کند. عابر فوت می کند و بعد هم بحث دیه و عدم توانایی مالی در پرداخت آن و بعد هم مدتی را در زندان گذراند تا خانواده متوفی رضایت بدهند. یکی از مشکلات دیگری که برای او بعد از شهرت در سریال آینه عبرت به وجود آمد این بود که همه فکر می‌کردند او معتاد است و حتی مدرسه فرزندش بارها از او تست اعتیاد خواسته بودند. عجیب است. بازیگری که تا این حد باورپذیر نقش معتاد را ایفا کرده به جای تشویق و پیشنهادهای کاری بسیار و بهره گیری از توانمندی‌های او چنین اتفاقاتی باید برایش رخ دهد! آقای گلپایگانی از قضا در یکی از روزهای اسفندی که در آن هستیم در سال ۱۳۲۹ به دنیا آمده بود. خودش گفته بود «من عاشق بازیگری بودم. این را همه دوستان می‌دانستند. یک روز محمود دینی قراری با من گذاشت و نزد من آمد. آن روز به من گفت می‌خواهیم یک سریال بسازیم که یکی از شخصیت‌هایش یک مرد معتاد مسن است. فکر می‌کنم تو بتوانی از عهده ایفای این نقش برآیی. آتقی اول قرار نبود اینقدر پررنگ باشد تا اینکه کار پخش شد و همه استقبال کردند. به این شکل بود که من پای ثابت آن سریال شدم.»

بله؛ آتقی هم رفت و یک غصه عجیب در دلمان به جا گذاشت؛ درد و رنج و مصائبی که هنرمندان در ایران باید متحمل شوند. مصیبت‌هایی که نه تنها به لحاظ حرفه‌ای و کاری شامل حالشان می‌شود بلکه از نظر مالی هم آن ها را در چنان تنگنای هولناکی می‌فشارد که عطای هنر و خلاقیت خود را به لقایش می بخشند؛ نه اینکه ببخشند؛ در خود خفه می‌کنند. چه می توانیم بگوییم جز اینکه با او خداحافظی کنیم؛ بدرود آتقی جان؛ بازیگر درخشان؛ با آن پیژامه و علاالدین و پشت موهای بلندت...

دهه شصتی‌ها

ماهنوز جوانیم

از مصائب و محدودیت‌هایی که دهه شصتی‌ها در ایران داشته‌اند زیاد صحبت شده. محدودیت‌های اجتماعی، اقتصادی و ارتباطی را هم به آن اضافه کنید و همه آن ها را جزو مواردی بدانید که به هر دلیل می‌توانسته مانع پیشرفت و دیده شدن آنها شود؛ حتی مانع ازدواج آن‌ها. سوای اینکه بسیاری از این دهه شصتی‌ها خود تمایلی به ازدواج نداشته و ندارند مثل خیلی از آدم‌های دیگر در هر دهه دیگری اما حالا بشنوید این خبر را از یک جمعیت شناس که گفته دهه شصتی‌ها از سن جوانی گذشته‌اند و آب سردی ریخته روی سر همه آنها. شهلا کاظمی‌پور، با بیان اینکه طبق آخرین آمارها در سال ۱۴۰۱، جمعیت جوان ۱۸ تا ۳۵ ساله کشور کاهش پیدا کرده و به ۲۱میلیون نفر رسیده گفته که این کاهش طبیعی بوده و به علت خارج شدن بخش اعظم متولدین دهه شصت از دوره سنی جوانی است.او در پاسخ به این سوال که چه تعداد از این جمعیت جوان ۲۱ میلیون نفری متولد دهه شصت، چه تعداد متولد دهه هفتاد و چه تعداد متولد دهه هشتاد هستند، توضیح داده: حدود ۷ و نیم میلیون نفر از این جمعیت جوان جزو متولدین دهه شصت، نزدیک به ۱۱ میلیون نفر متولد دهه هفتاد و حدود دو میلیون و ۳۰۰ هزار نفر نیز متولد دهه هشتاد هستند. به گفته این جمعیت شناس، ۱۰ میلیون و ۹۰۰ هزار نفر از این جمعیت جوان ۲۱ میلیونی مرد و ۱۰ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر زن هستند.خانم کاظمی‌پور همچنین درباره وضعیت تأهل این جمعیت جوان، گفته: در این گروه سنی حدود ۱۳ میلیون مجرد داریم که پنج میلیون آن زن مجرد و حدود هشت میلیون نیز مرد مجرد هستند. او در پاسخ به این سوال که آیا این میزان تجرد در بین جمعیت جوان زیاد است؟ تاکید کرد: خیر. چراکه این جمعیت جوان مجرد به تدریج ازدواج می‌کنند. مجردین هم بیشتر در رنج سنی زیر ۲۰ سال و ۲۰ تا ۲۵ سال هستند و ما قطعا سالی ۶۰۰ الی ۷۰۰ هزار ازدواج داریم. این جمعیت نیز به تبع در بازه زمانی پنج الی هفت سال ازدواج می‌کنند.درست است که این جمعیت شناس معتقد است که مشکل جمعیت جوان فعلی در خصوص ازدواج، مسائل اقتصادی و عدم امنیت اقتصادی است و هزینه تشکیل زندگی بالاست و خودشان نمی‌توانند مخارج خود را تامین کنند و... اما شما دهه شصتی‌هایی که این خبر را خواندن حس خوبی را تجربه نکردند چرا که خیلی از آن ها هنوز به آرزوهایشان نرسیده ورویاهایشان محقق نشده؛ آنها ممکن است با خودشان این جملات را تکرار کنند که همه چیز که ازدواج نیست و ما هنوز جوان هستیم...

دیالوگ ماندگار

سریال آینه عبرت

پلیس می‌خواهد آتقی را دستگیر کند؛

آتقی: شما برین ما خودمون می‌آیم!

ماموران دنبال آتقی هستند و او توی حوض می‌افتد، مامورها بالای حوض می آیند که او را کت بسته ببرند؛

آتقی: اینجا دیگه به شما مربوط نمی‌شه؛ برین بگین نیروی دریایی بیاد!

این ها دو دیالوگی هستند که میان بازیگر نقش آتقی، جواد گلپایگانی در مواجهه با پلیس مطرح شده بود. جالب است بدانید اغلب دیالوگ‌هایی که او در این سریال بیان کرده است، بداهه بوده و خود به خود زبان آورده. او در مصاحبه‌ای گفته: «لهجه‌ای که آتقی داشت را خودم درآوردم. دیالوگ‌هایش را هم خودم می‌گفتم چون به نظرم این کاراکتر کمی شیطنت‌آمیز و بی‌فکر رفتار می‌کرد و همین مسئله او را خاص کرده بود و نیاز نبود حتماً از روی فیلمنامه‌ای که دستم می‌دادند دیالوگ بگویم و نقشم را بازی کنم.» سریال آینه عبرت دهه شصت پخش شد.

کتابچه

یادتونه؟

یادتونه، مروری بر خاطرات مشترک بچه‌های دهه شصت است. در توضیحات این کتابچه که ابزار و وسایلی قدیمی که مردم در اصطلاح به آن عهد بوق می گویند به تصویر کشیده شده و چند خطی هم برای آن نوشته‌اند. هرچند این روزها صفحاتی در اینستاگرام و غیره با عنوان دهه شصتی‌ها یا عناوینی شبیه به آن، این عکس‌ها را به وفور منتشر می‌کنند اما اگر دلتان خواست ببینید آن موقع مردم امکاناتشان در چه سطحی و ابزار و وسایلشان چه شکلی بوده، یک ورقی هم به این کتابچه به ظاهر کهنه و قدیمی بزنید.

در توضیحش اینطور آمده: «این مجموعه گوشه‌ای از خاطرات مشترک بچه‌های دهه‌های شصت و هفتاد ایران زمین می‌باشد خاطراتی که هنوز در ذهن‌ها باقی مانده است. در این مجموعه تلاش شد خاطرات بچه‌های آن دوران به صورت تصویری و متنی در حد اشاره از صفحه ذهن‌ها به گوشه کاغذ منتقل شود. تقدیم به تمام بچه‌های ایران و تمام کسانی که در آن زمان تلاش می‌کردند دوران کودکی را برایمان شیرین‌تر کنند. یاد آنهایی که در میانمان نیستند همیشه سبز باد.»

اینفوگرافیک

جزئیات وام‌های بانکی در ۹ ماهه ۱۴۰۱
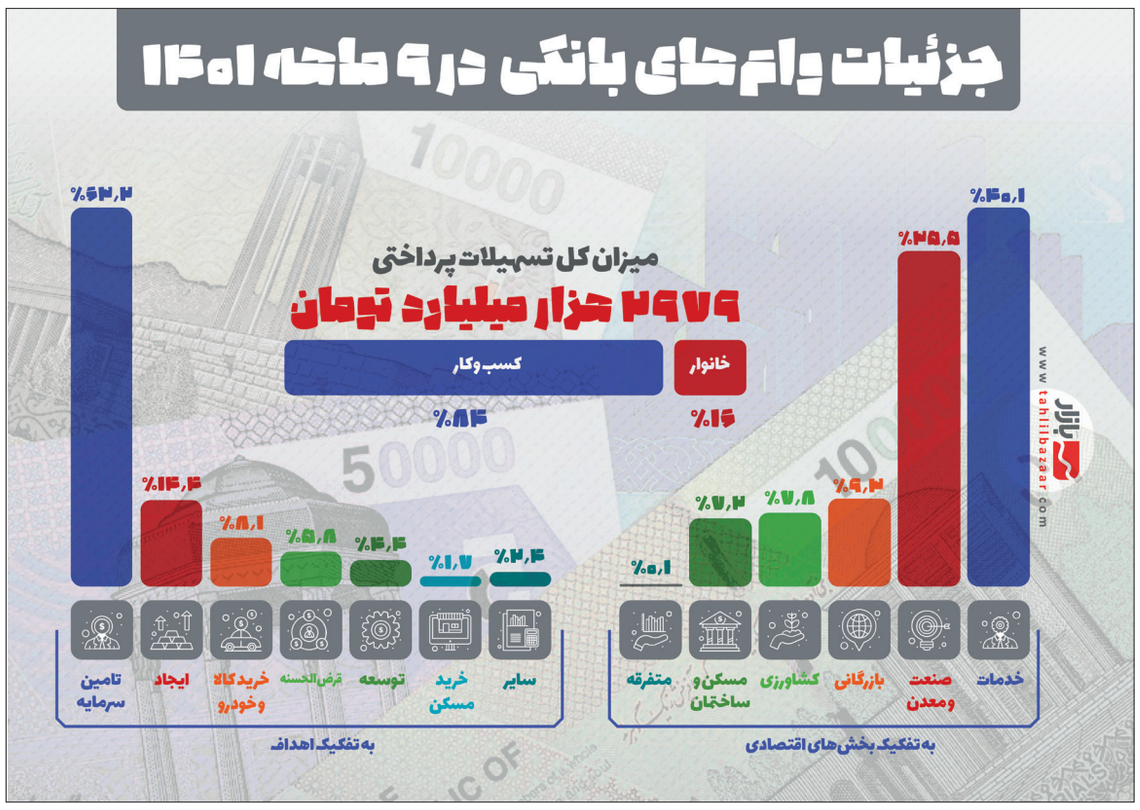
منبع: تحلیل بازار / علی کریمی